

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی

حمید رحیمیان¹
فاطمه جهانی جوانمردی²
محمد نوروزی³

چکیده

هدف: بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی. **روش:** پژوهش حاضر به روش توصیفی - پیمایشی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی طی سالهای 94-1390 به تعداد 338 نفر (191 کارشناس و 147 کارشناس ارشد) بودند. نمونه در دسترس طبقه‌ای، به ترتیب 123 و 108 نفر و ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه محقق‌ساخته بود. **یافته‌ها:** 53/4 درصد از دانش‌آموختگان بیکارند. اشتغال اکثر شاغلان از طریق شرکت در آزمون استخدامی و در سازمانهای خصوصی از نوع خدماتی بوده است. میزان رضایت شغلی و ارتباط شغل با رشته تحصیلی اکثر شاغلان، متوسط بوده است. تأثیر برند دانشگاه علامه طباطبایی بر اشتغال در حد متوسط متمایل به زیاد بوده است. از 53 عنوان درس تخصصی و اصلی مدیریت آموزشی در مقاطع کارشناسی و ارشد، تنها 7 درس برای شاغلان کاربرد داشته و از طرفی، بیشتر نیازهای آموزشی آنان برای انجام بهینه شغل، شامل مهارت‌آموزی، کارهای رایانه‌ای و نرم‌افزاری، دوره‌های آموزشی شغلی، زبان، مهارت‌های نیازسنجی آموزشی و آشنایی با کارهای اداری است. **نتیجه‌گیری:** در ایران، بین نیاز جامعه به نیروی کار دانا و ماهر با کیفیت خروجی‌های دانشگاهی فاصله قابل توجهی وجود دارد. بنا به یافته‌های پژوهش، ضرورت تحول و دگرگون‌سازی محتوای آموزشی و برنامه درسی در رشته مدیریت آموزشی کاملاً احساس می‌شود. همچنین لازم است دو درس کار عملی در سازمانهای آموزشی با جذابیت و بهره‌وری بیشتر اجرا شود تا مهارت لازم برای دانشجو تا حدودی حاصل شود.

واژگان کلیدی: اشتغال دانش‌آموختگان، مدیریت آموزشی، دانشگاه علامه طباطبایی.

♦ دریافت مقاله: 96/07/30؛ تصویب نهایی: 97/03/07

1. دکتری مدیریت آموزشی. دانشیار گروه مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی.
2. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی (نویسنده مسئول) / نشانی: تهران، دهکده المپیک، تقاطع بزرگراه شهید همت، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی / شماره: 02142501800 / Email: f.jahani.14@gmail.com
3. کارشناس ارشد فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه شاهد.

الف) مقدمه

مهم‌ترین رسالت نظام آموزش عالی در هر کشوری، تربیت نیروی انسانی کارآمد، خلاق و کارآفرین است و دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی به عنوان واحدهای مجری نظام آموزش عالی در این زمینه، سهم بسزایی دارند. در واقع؛ رسالت اصلی دانشگاهها، پرورش نیروی انسانی، اشاعه علم، ایجاد خلاقیت، ابتکار و نوآوری است (یگدلی و همکاران، 1391)؛ زیرا نیروی متخصص و کارآمد در توسعه هر کشوری نقش اساسی ایفا می‌کند. لذا ایجاد اشتغال و استفاده از خدمات آن، بایستی در زمره مشغولیت‌های مهم هر سیستم آموزش عالی باشد تا بتواند با استفاده مناسب از این سرمایه بی‌بدیل و سرنوشت‌ساز، کشور را به سمت توسعه روزافزون سوق دهد. (سعیدی و همکاران، 1389)

اشتغال، یکی از اساسی‌ترین نیازهای جوانان است؛ زیرا در صورت وجود معضل اشتغال، شاهد بروز مشکلات دیگری در جامعه خواهیم بود که نمونه آن، عدم ازدواج و تشکیل خانواده در جوانان، مشکلات اخلاقی و رفتاری، طلاق، افسردگی و... است. امروزه بحث بیکاری و اشتغال، از اساسی‌ترین مسائل جوامع است. تعاریف متعددی برای اشتغال ارائه شده که همه آنها به مفهوم به کارگیری نیروهای متخصص و کارآمد در مشاغل تخصصی و انطباق متخصصان با پستهای تخصصی مورد لزوم سازمانی و اجتماعی اشاره دارند (کیان‌مهر، 1382). اشتغال؛ مجموعه فعالیت‌های هدفمندی است که در یک دوره معین انجام و در مقابل آن مزد پرداخت می‌شود (وقاری و همکاران، 1389). در تعریفی دیگر، اشتغال عبارت است از: توانایی دانش‌آموختگان برای به دست آوردن شغل رضایت‌بخش (هاروی، 2001). بنابر این، اشتغال نقشی اساسی در زندگی فرد ایفا می‌کند و این معضل زمانی بیشتر آزاردهنده می‌شود که افراد تحصیل کرده، متخصص و دانش‌آموختگان دانشگاهی را درگیر می‌کند. اصطلاح دانش‌آموخته می‌تواند به شیوه‌های مختلفی تعریف شود، اما به طور کلی به یک فرد با هر نوع مدرک تحصیلی و شایستگی پس از پذیرش در دانشگاه اشاره دارد. (بیکاری دانش‌آموختگان در آفریقای جنوبی، 2006)²

جذب دانش‌آموختگان مراکز آموزش عالی کشور در بازار کار، منوط به داشتن توانایی‌ها و ویژگی‌هایی است که بخشی از آنها باید در دوران تحصیل ایجاد شده باشند (علی‌ماروانی، 2010)³. بنابر این، برنامه‌های درسی آموزش عالی بایستی منجر به ایجاد توانمندی‌های لازم در دانش‌آموختگان برای پاسخ به نیازهای متنوع و در حال تغییر بازار کار شود. لذا با توجه به نیازهای روزافزون و متنوع بازار کار، برنامه‌های درسی نیز نیازمند به‌روزرسانی سریع است. (جمیری و همکاران، 1389)

با توجه به تغییرات سریع بازار کار در سالهای اخیر، تقاضای ارائه برنامه‌های آموزشی مرتبط با زندگی واقعی فراگیران و همسو با نیازهای بازار کار از جانب کارفرمایان، سیاستگذاران و دیگر کارشناسان از نظامهای آموزشی افزایش یافته است. همچنین با توجه به افزایش تعداد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و به تبع آن افزایش تعداد پذیرفته‌شدگان دانشگاهها، زمینه‌سازی برای اشتغال دانش‌آموختگان و کاهش بیکاری، یکی از مأموریت‌های اصلی

1. Harvey

2. Graduate Unemployment in Post-Apartheid South Africa

3. Ali Marouani

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی ♦ 237

دولتها شده است (چان و لین، 2015¹)؛ زیرا طی چند دهه اخیر، بیکاری و اشتغال تحصیل کرده‌ها در اکثر کشورها به یک مسئله جدی تبدیل شده است. (کرامتی، 1393)

به‌علاوه، امروزه شرکتها بیش از گذشته در بازار کار برای جذب بهترین و با استعدادترین افراد رقابت می‌کنند؛ زیرا به درستی متوجه شده‌اند که در حال حاضر ایده‌ها و شایستگی‌های منحصر به فرد کارکنان، عاملی حیاتی برای موفقیت است. بنابر این، این تغییرات باید در سیاستگذاری‌های مرتبط با تربیت نیروی انسانی متخصص توسط دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی منعکس شود و برنامه‌های درسی آنها منجر به ایجاد توانمندی‌های لازم در دانش‌آموختگان برای پاسخگویی به نیازهای متنوع و در حال تغییر بازار کار شود. لذا با توجه به نیازهای روزافزون و متنوع بازار کار و تغییر انتظارات کارفرمایان از نیروی کار، برنامه‌های درسی نیز نیازمند به‌روزرسانی سریع‌اند (شرفی و عباسپور، 1394). عدم توجه به این امر، منجر به تربیت دانش‌آموختگانی خواهد شد که بین دانش و مهارت‌های آنان با نیازها و الزامات مشاغل، تناسب وجود نخواهد داشت. (هنمان و لیفنر، 2010²)

در زمینه توصیف وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان، پژوهشهای متعددی انجام شده است؛ از جمله: وقاری و همکاران (1389)، شرفی و عباسپور (1394)، شرفی و مقدم (1393)، احمدی (1393)، عیسی زاده و حسینی (1393)، کرامتی (1393)، ملک‌پور و محمدی (1392)، بیگدلی و همکاران (1391)، عقابی (1391)، سعیدی و همکاران (1389)، محمودیان و رشوند (1389)، حاجیان (1388)، پور کاظمی (1388)، موک و جیانگ³ (2017)، بورک⁴ (2017)، روتویل و روتویل⁵ (2017)، رایت و ما⁶ (2016)، لیو⁷ (2016)، موک و هان⁸ (2016)، موک (2016)، بال⁹ (2016)، گونزالس روما و همکاران¹⁰ (2016)، فین¹¹ (2016)، جاشوا و همکاران¹² (2015)، بروکس¹³ (2015)، جکسون و مایکلسون¹⁴ (2015)، نانلی و همکاران¹⁵ (2014)، بلکمور و همکاران¹⁶ (2014)، وی و بینگ لونگ¹⁷ (2014)، ودر و همکاران¹⁸ (2013)، کالوتا و آیلی¹⁹ (2013)، گرین و موک²⁰ (2013)، پیک و همکاران²¹ (2013)، استو و همکاران¹ (2012)، یانگ و همکاران² (2011)، ناس³ (2011)، قصاب و

1. Chan & Lin
2. Hennemann & Liefner
3. Mok & Jiang
4. Burke
5. Rothwell & Rothwell
6. Wright & MA
7. Liu
8. Mok & Han
9. Ball
10. González-Romá & et.al.
11. Finn
12. Joshua & et.al.
13. Brooks
14. Jackson & Michelson
15. Nunley & et.al.
16. Blackmore & et.al.
17. Wei & Binglong
18. Vedder
19. Calota & Ilie
20. Green & Mok
21. Peake & et.al.

جاموشی⁴ (2011)، آستین⁵ (2010)، گارتل⁶ (2012)، لیوانس⁷ (2010)، اسنل⁸ (2009)، کلر⁹ (2009)، برنهارد¹⁰ (2007)، پکورا و همکاران¹¹ (2006)، وارد¹² (2006) و تاملینسون¹³ (2005).

در ارتباط با ماهیت و آینده رشته‌های دانشگاهی که در نهایت موجب اشتغال دانش‌آموختگان متخصص در آن زمینه می‌شود، می‌بایست ابتدا به هدف و فلسفه ایجاد هر کدام از این رشته‌ها توجه شود؛ که در این پژوهش، تمرکز بر رشته مدیریت آموزشی بوده است. از آنجا که متعاقب تصویب هر رشته‌ای در شورای عالی انقلاب فرهنگی، اهداف و زمینه‌هایی مد نظر است؛ هدف از تأسیس رشته مدیریت آموزشی نیز تربیت متخصصان و نیروی آموزش‌دیده به منظور بهره‌گیری از خدمات آنان در امور آموزشی و پژوهشی، به ویژه در نظام آموزشی کشور، چه در سطوح سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان و چه در سطوح اجرایی و خرد است. بررسی میزان دستیابی به اهداف رشته‌های مختلف از جمله رشته مزبور از منظر وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان این رشته، به سیاستگذاران کمک می‌کند تا متناسب با نیازهای بازار کار و کارفرمایان، در محتوای برنامه‌های آموزشی یا زمینه‌های دانشی، مهارتی و نگرشی دانش‌آموختگان تغییر ایجاد کرده، همسویی بیشتری بین این دو برقرار کنند. (شرفی و مقدم، 1393)

با توجه به اهمیت اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهها و به منظور زمینه‌سازی برای تقویت کارایی خارجی نظام آموزش عالی و نیز برنامه‌ریزی و سیاستگذاری لازم برای تدوین اهداف، برنامه درسی و دانش و مهارت‌های مورد نیاز دانش‌آموختگان، به‌ویژه با توجه به طرح علامه پلاس که امسال در دانشگاه علامه طباطبایی اجرا شده است؛ مسئله اساسی پژوهش حاضر، وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی طی سالهای 94-1390 است.

سؤالات پژوهش

1. میزان اشتغال دانش‌آموختگان بر حسب مقطع، جنسیت و سال تحصیل کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی طی سالهای 94-1390 چقدر بوده است؟

-
1. Stowe & et.al.
 2. Yang
 3. Næss
 4. Gassab & Jamoussi
 5. Austin
 6. Gartell
 7. Livanos
 8. Snell
 9. Keller
 10. Bernhard
 11. Pecora & et.al.
 12. Ward
 13. Tomlinson

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی ♦ 239

2. میزان رضایت دانش‌آموختگان از محتوای آموزشی رشته خود در دانشگاه علامه طباطبایی طی سالهای 94-1390 چقدر بوده است؟
3. میزان اشتغال دانش‌آموختگان در رشته مدیریت آموزشی یا رشته‌های مرتبط با آن چقدر بوده است؟
4. آیا دانش‌آموخته دانشگاه علامه طباطبایی بودن، باعث ارجحیت برای اشتغال نسبت به دانش‌آموختگان سایر دانشگاه‌هاست؟
5. کدام یک از دروس اصلی و تخصصی رشته مدیریت آموزشی در محیط شغلی دانش‌آموختگان بیشتر کاربرد دارد؟
6. مهم‌ترین نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان برای انجام بهینه مشاغل خود چیست؟
7. مهم‌ترین پیشنهادهای دانش‌آموختگان برای ایجاد آمادگی بهتر دانشجویان برای ورود به بازار کار چیست؟

ب) روش تحقیق

تحقیق حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق، شامل کلیه دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی در سالهای 94-1390 است که حجم آن بر اساس اطلاعات معاونت آموزش دانشگاه، 338 نفر است؛ 191 نفر کارشناسی، 147 نفر کارشناسی ارشد. تعداد نمونه برآورد شده با استفاده از جدول مورگان برای مقطع کارشناسی 123 نفر و برای مقطع کارشناسی ارشد 108 نفر تعیین شد. روش نمونه‌گیری نیز نمونه‌گیری در دسترس طبقه‌ای است.

به منظور گردآوری اطلاعات لازم برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش، محققان با بررسی ادبیات پژوهش و تحقیقات صورت گرفته در زمینه مسیر شغلی دانش‌آموختگان، پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای شامل 19 سؤال در دو بخش طراحی شد؛ بخش اول با سه سؤال، برای دانش‌آموختگان غیر شاغل است که دو سؤال آن چندگزینه‌ای و یک سؤال بازپاسخ است. بخش دوم نیز متشکل از 16 سؤال است که دو سؤال بازپاسخ و بقیه دوگزینه‌ای (بلی و خیر) و چندگزینه‌ای‌اند. برای سنجش روایی پرسشنامه، از روایی محتوایی استفاده شده است؛ بدین صورت که پس از استفاده از فنون مربوط به ساخت پرسشنامه، ابزار مدنظر آماده و با ارائه به صاحب‌نظران و متخصصان مرتبط، روایی محتوایی آن تأیید شد. پایایی پرسشنامه از طریق مطالعه مقدماتی، ارزیابی و با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، تأیید شده است ($\alpha=0/773$). بر اساس اطلاعات مربوط به دانش‌آموختگان که از دانشگاه اخذ شد، پرسشنامه محقق‌ساخته به ایمیل آنان ارسال و هم‌زمان از طریق سامانه پیامکی نیز برای اطلاع از ارسال پرسشنامه و پاسخگویی به آن، پیام فرستاده شد و از دانش‌آموختگان تقاضا شد در این پژوهش همکاری کنند. در مرحله اول، 90 نفر پاسخ خود را ارسال کردند. در مرحله پیگیری (یک ماه بعد) و از طریق تماس تلفنی با بعضی از دانش‌آموختگان که نشانی ایمیل آنان در دست نبود یا اشتباه بود، ارتباط گرفته شد و پس از دریافت نشانی ایمیل، پرسشنامه برای آنان ارسال شد. در نهایت، 164 پرسشنامه پاسخ داده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آمار توصیفی از قبیل میانگین، فراوانی و درصد استفاده شده است. همچنین برای سؤالات بازپاسخ از تحلیل محتوا و مقوله‌بندی پاسخها استفاده شده است.

ج) یافته‌های پژوهش

1: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش عبارت است از: 40/9 درصد زن و 59/1 درصد مرد؛ 49/2 درصد لیسانس، 51/8 درصد فوق لیسانس. سال دانش‌آموختگی 23/8 درصد، 1390؛ 18/3 درصد، 1391؛ 23/2 درصد، 1392؛ 18/3 درصد، 1393 و 16/5 درصد، 1394 است.

2: بررسی سؤالهای پژوهش

سؤال اول: میزان اشتغال دانش‌آموختگان بر حسب مقطع، جنسیت و سال تحصیل کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی طی سالهای 94-1390 چقدر بوده است؟

جدول 1: وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی بر حسب مقطع تحصیلی، جنسیت و سال دانش‌آموختگی

درصد بیکار	درصد شاغل	بیکار		شاغل		فراوانی	سال	مقطع تحصیلی
		زن	مرد	زن	مرد			
33/33	66/66	3	4	10	4	21	1390	لیسانس
50	50	3	1	3	1	8	1391	لیسانس
72/22	27/77	5	8	1	4	18	1392	لیسانس
54/54	45/45	9	3	5	5	22	1393	لیسانس
90	10	7	2	1	0	10	1394	لیسانس
61/11	38/88	4	7	5	2	18	1390	فوق لیسانس
27/27	72/72	4	2	9	7	22	1391	فوق لیسانس
57/89	42/10	6	5	5	3	19	1392	فوق لیسانس
50	50	4	0	2	2	8	1393	فوق لیسانس
55/55	44/44	2	8	8	0	18	1394	فوق لیسانس
		47	40	49	28	164	جمع	
		87		77		جمع کل		
		53/04		46/95		درصد کل شاغل/غیرشاغل		

مطابق جدول 1، 46/95 درصد دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی، شاغل و 53/4 درصد بیکارند. اشتغال دانش‌آموختگان مقطع لیسانس سال 1390 و دانش‌آموختگان مقطع فوق لیسانس سال 1391 نسبت به بقیه بیشتر بوده است. دانش‌آموختگان بیکار مقطع لیسانس در سال 1394 و مقطع فوق لیسانس در سال 1390، نسبت به بقیه بیشتر بوده‌اند. اشتغال دانش‌آموختگان سالهای 94-1390 سیر نزولی یا صعودی نداشته است. نسبت دانش‌آموختگان شاغل به بیکار در بین دانش‌آموختگان مرد و زن تقریباً یکسان بوده، در بین هر دو گروه تعداد دانش‌آموختگان بیکار بیش از دانش‌آموختگان شاغل است. نسبت دانش‌آموختگان شاغل به بیکار در بین دانش‌آموختگان با تحصیلات لیسانس بیش از دانش‌آموختگان با تحصیلات فوق لیسانس بوده است. از نظر اکثر دانش‌آموختگان، مهم‌ترین دلیل عدم اشتغال دانش‌آموختگان بیکار، پیدا نشدن شغل بوده است.

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی ♦ 241

37/2 درصد سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن را داشته، 62/8 درصد فاقد این ویژگی بودند. نسبت دانش‌آموختگان دارای سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن در بین مردان و زنان تقریباً یکسان است. در بین هر دو گروه، تعداد دانش‌آموختگان فاقد سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن، بیش از تعداد دانش‌آموختگان دارای این ویژگی است. نسبت دانش‌آموختگان دارای سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن در بین دانش‌آموختگان لیسانس و فوق لیسانس تقریباً یکسان بوده و در بین هر دو گروه، تعداد دانش‌آموختگان فاقد سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن بیش از تعداد دانش‌آموختگان دارای سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن است. میزان سابقه کار اکثر دانش‌آموختگان دارای سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن، یک تا دو سال بوده است. نسبت میزان سابقه کار دانش‌آموختگان دارای سابقه کار در حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن در بین مردان و زنان تقریباً یکسان و در بین هر دو گروه مردان و زنان، لیسانس و فوق لیسانس، میزان سابقه کار اکثر دانش‌آموختگان بین یک تا دو سال بوده است.

از نظر دانش‌آموختگان شاغل، تحصیل در دانشگاه علامه طباطبائی در ارتقای شغلی آنان مؤثر بوده است. از نظر نیمی از دانش‌آموختگان شاغل مرد و اکثر دانش‌آموختگان شاغل زن، تحصیل در دانشگاه علامه طباطبائی در ارتقای شغلی دانش‌آموختگان شاغل مؤثر بوده است. از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل لیسانس، تحصیل در دانشگاه علامه طباطبائی در ارتقای شغلی دانش‌آموختگان شاغل مؤثر نبوده و از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل فوق لیسانس، تحصیل در دانشگاه علامه طباطبائی در ارتقای شغلی دانش‌آموختگان شاغل مؤثر بوده است.

نحوه اشتغال اکثر دانش‌آموختگان شاغل، از طریق شرکت در آزمون استخدامی بوده است. نحوه اشتغال اکثر دانش‌آموختگان مرد شاغل از طریق شرکت در آزمونهای استخدامی، اما نحوه اشتغال اکثر دانش‌آموختگان زن شاغل، به صورت سایر اعلام شده است. نحوه اشتغال اکثر دانش‌آموختگان لیسانس شاغل، از طریق آشنایان و دوستان و نحوه اشتغال اکثر دانش‌آموختگان فوق لیسانس شاغل، از طریق شرکت در آزمونهای استخدامی بوده است. نوع استخدام اکثر دانش‌آموختگان شاغل زن و مرد، لیسانس و فوق لیسانس به صورت قراردادی بوده است.

ماهیت شغلی اکثر دانش‌آموختگان شاغل، اشتغال در سازمانهای خصوصی بوده است. ماهیت شغلی اکثر دانش‌آموختگان مرد شاغل، اشتغال در سازمانهای دولتی و ماهیت شغلی اکثر دانش‌آموختگان زن شاغل، اشتغال در سازمانهای خصوصی بوده است. ماهیت شغلی اکثر دانش‌آموختگان لیسانس شاغل، اشتغال در سازمانهای خصوصی و ماهیت شغلی اکثر دانش‌آموختگان فوق لیسانس شاغل، اشتغال در سازمانهای دولتی بوده است. نوع فعالیت سازمانی اکثر دانش‌آموختگان شاغل، اشتغال در سازمانهای خدماتی بوده است. میزان رضایت اکثر دانش‌آموختگان شاغل از شغل فعلی، در حد متوسط بوده است.

سؤال دوم پژوهش: میزان رضایت دانش‌آموختگان از محتوای آموزشی رشته خود در دانشگاه علامه طباطبایی طی سالهای 1390-1394 چقدر بوده است؟

جدول 2: توزیع فراوانی و درصد مربوط به میزان رضایت دانش‌آموختگان شاغل رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی از محتوای آموزشی رشته مدیریت آموزشی

گروه	شاخص	کل	جنسیت		مقطع تحصیلی	
			مرد	زن	لیسانس	فوق لیسانس
خیلی کم	فراوانی	4	0	4	3	1
	درصد	5.1	0.0	5.1	3.8	1.3
کم	فراوانی	15	5	10	11	4
	درصد	19.2	6.4	12.8	14.1	5.1
متوسط	فراوانی	41	19	22	16	25
	درصد	52.6	24.4	28.2	20.5	32.1
زیاد	فراوانی	18	9	9	4	14
	درصد	23.1	11.5	11.5	5.1	17.9
خیلی زیاد	فراوانی	0	0	0	0	0
	درصد	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
کل	فراوانی	78	33	45	34	44
	درصد	100.0	42.3	57.7	43.6	56.4

مطابق جدول 2، میزان رضایت دانش‌آموختگان شاغل از محتوای آموزشی رشته مدیریت آموزشی از نظر اکثر دانش‌آموختگان، تقریباً یکسان و در حد متوسط بوده است. میزان آماده‌سازی دانشجویان مدیریت آموزشی برای ورود به بازار کار توسط دانشگاه علامه طباطبایی از نظر اکثر دانش‌آموختگان در حد متوسط بوده؛ این میزان از نظر اکثر مردان در حد کم و از نظر اکثر زنان در حد متوسط، از نظر اکثر دانش‌آموختگان لیسانس در حد کم و از نظر اکثر دانش‌آموختگان فوق لیسانس در حد متوسط بوده است. میزان آماده‌سازی دانش‌آموختگان برای پست فعلی از طریق تحصیلات دانشگاهی، از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل، در حد متوسط بوده است؛ این میزان از نظر اکثر مردان شاغل در حد کم، متوسط و زیاد و از نظر اکثر زنان شاغل در حد متوسط بوده است. همچنین از نظر اکثر دانش‌آموختگان لیسانس و فوق لیسانس شاغل، تقریباً یکسان و در حد متوسط بوده است.

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی ♦ 243

سؤال سوم: میزان اشتغال دانش‌آموختگان در رشته مدیریت آموزشی یا رشته‌های مرتبط با آن، چقدر بوده‌است؟

جدول 3: توزیع فراوانی و درصد مربوط به میزان ارتباط شغل فعلی دانش‌آموختگان شاغل رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی با رشته تحصیلی آنان

گروه	شاخص	کل	جنسیت		مقطع تحصیلی	
			مرد	زن	لیسانس	فوق لیسانس
خیلی کم	فراوانی	15	4	11	10	5
	درصد	19.2	5.1	14.1	12.8	6.4
کم	فراوانی	4	1	3	3	1
	درصد	5.1	1.3	3.8	3.8	1.3
متوسط	فراوانی	22	9	13	6	16
	درصد	28.2	11.5	16.7	7.7	20.5
زیاد	فراوانی	21	12	9	9	12
	درصد	26.9	15.4	11.5	11.5	15.4
خیلی زیاد	فراوانی	16	7	9	6	10
	درصد	20.5	9.0	11.5	7.7	12.8
کل	فراوانی	78	33	45	34	44
	درصد	100.0	42.3	57.7	43.6	56.4

مطابق جدول 3، میزان ارتباط شغل فعلی دانش‌آموختگان شاغل با رشته تحصیلی آنان، از نظر اکثر دانش‌آموختگان در حد متوسط بوده است. این میزان از نظر اکثر مردان در حد زیاد و از نظر اکثر زنان در حد متوسط؛ همچنین از نظر اکثر دانش‌آموختگان لیسانس در حد کم و از نظر اکثر دانش‌آموختگان فوق لیسانس در حد متوسط بوده است. مهم‌ترین دلیل اشتغال دانش‌آموختگان در شغلی نامتناسب با رشته تحصیلی خود، از نظر اکثر دانش‌آموختگان زن و لیسانس، نبودن شغل متناسب؛ از نظر اکثر دانش‌آموختگان مرد، نبودن شغل متناسب و سایر دلایل و از نظر اکثر دانش‌آموختگان فوق لیسانس، سایر دلایل اعلام شده است.

سؤال چهارم: آیا دانش‌آموخته دانشگاه علامه طباطبایی بودن، باعث ارجحیت برای اشتغال نسبت به دانش‌آموختگان سایر دانشگاه‌هاست؟

رتال جامع علوم انسانی

جدول 4: توزیع فراوانی و درصد مربوط به میزان تأثیر تحصیل در دانشگاه علامه طباطبایی بر ارجحیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی

گونه	شاخص	کل	جنسیت		مقطع تحصیلی	
			مرد	زن	لیسانس	فوق لیسانس
خیلی کم	فراوانی	10	3	7	6	4
	درصد	12.8	3.8	9.0	7.7	5.1
کم	فراوانی	17	8	9	7	10
	درصد	21.8	10.3	11.5	9.0	12.8
متوسط	فراوانی	25	12	13	14	11
	درصد	32.1	15.4	16.7	17.9	14.1
زیاد	فراوانی	25	10	15	7	18
	درصد	32.1	12.8	19.2	9.0	23.1
خیلی زیاد	فراوانی	1	0	1	0	1
	درصد	1.3	0.0	1.3	0.0	1.3
کل	فراوانی	78	33	45	34	44
	درصد	100.0	42.3	57.7	43.6	56.4

مطابق جدول 4، میزان تأثیر تحصیل در دانشگاه علامه طباطبایی بر ارجحیت اشتغال دانش‌آموختگان، از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل، در حد متوسط و زیاد بوده است. این میزان از نظر اکثر مردان شاغل در حد متوسط و از نظر اکثر زنان شاغل در حد زیاد، همچنین از نظر اکثر دانش‌آموختگان لیسانس شاغل در حد متوسط و از نظر اکثر دانش‌آموختگان فوق لیسانس شاغل در حد زیاد بوده است.

سؤال پنجم: کدام یک از دروس اصلی و تخصصی رشته مدیریت آموزشی در محیط شغلی دانش‌آموختگان بیشتر کاربرد دارد؟

از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل، سه درس «رفتار و روابط انسانی در سازمانهای آموزشی»، «اصول مدیریت آموزشی» (مقطع فوق لیسانس) و «مدیریت نیروی انسانی» کاربرد مفید داشته است. همچنین چهار درس «روانشناسی تربیتی» از نظر نیمی از زنان شاغل، «تئوری‌های سازمانی مدیریت» از نظر مردان فوق لیسانس، «اصول مدیریت آموزشی» (مقطع لیسانس) از نظر زنان فوق لیسانس و نیمی از دانش‌آموختگان لیسانس و «مدیریت نیروی انسانی» از نظر دانش‌آموختگان فوق لیسانس کاربرد داشته است. بنابر این، فقط هفت درس از 52 درس برای انجام وظایف شغلی کارساز بوده است. سایر دروس، کاربرد مؤثری در محیط شغلی آنان نداشته‌اند که عبارتند از: تاریخ آموزش و پرورش در ایران و اسلام، مبانی و امور مالی و تنظیم بودجه در آموزش و پرورش، فلسفه آموزش و پرورش، روان‌شناسی اجتماعی در تعلیم و تربیت، اصول و مبانی آموزش و پرورش، سازمان و قوانین آموزش و پرورش ایران، آموزش و پرورش تطبیقی، روان‌شناسی رشد (1) کودک، اصول برنامه‌ریزی درسی، روشها و فنون تدریس، اصول برنامه‌ریزی آموزشی، روان‌شناسی عمومی، مقدمات مشاوره و راهنمایی، راهنمایی تحصیلی و شغلی، مسائل

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی ♦ 245

نوجوانان و جوانان، آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه، مدیریت اسلامی، روان‌شناسی رشد (2) نوجوانی، آموزش بزرگسالان، جامعه‌شناسی عمومی، اصول حسابداری، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، پروژه تحقیقاتی (سمینار)، اقتصاد آموزش و پرورش، برنامه‌ریزی آموزش ضمن خدمت، نظارت و راهنمایی تعلیماتی، مدیریت عمومی، کار عملی در سازمانها، مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، کار عملی مدیریت در آموزشگاه، مقدمات تکنولوژی آموزشی، آموزش و پرورش کودکان استثنایی، کلیات اقتصاد، متون زبان خارجه در برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، آشنایی با کتابخانه و اصول کتابداری، متون زبان خارجه در مدیریت آموزشی، روشهای آماری در علوم تربیتی، سنجش و اندازه‌گیری در علوم تربیتی، کاربرد آمار استنباطی در مدیریت آموزشی، نظارت و راهنمایی آموزشی، بودجه‌بندی و مدیریت مالی، مکاتب فلسفی و آراء تربیتی، روشهای تحقیق در مدیریت آموزشی، تجزیه و تحلیل سیستم‌ها و کاربرد آن در مدیریت آموزشی و پایان‌نامه ارشد.

سؤال ششم: مهم‌ترین نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان برای انجام بهینه مشاغل خود چیست؟

بیشتر نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان برای انجام بهینه مشاغل خود، حول محور مهارتها و آمادگی‌هایی از قبیل کارهای رایانه‌ای و نرم‌افزاری، دوره‌های آموزشی شغلی، زبان، مهارتهای نیازسنجی آموزشی و آشنایی با کارهای اداری است.

سؤال هفتم: مهم‌ترین پیشنهادهاى دانش‌آموختگان برای ایجاد آمادگی بهتر دانشجویان برای ورود به بازار کار چیست؟

مهم‌ترین پیشنهادهاى دانش‌آموختگان برای ایجاد آمادگی بهتر دانشجویان برای ورود به بازار کار، بیشتر حول محورهای بازنگری و تغییر در واحدهای درسی، غنی‌سازی آنها، کاربردی کردن دروس، افزایش کارگاهها و مهارت‌آموزی به دانشجویان و همچنین ایجاد تعامل میان دانشگاه و بازار کار است.

د) نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش بر مبنای سؤالهای هفت‌گانه نشان‌دهنده این است که: بیش از نیمی از دانش‌آموختگان (53/4 درصد) بیکار بوده‌اند. این یافته تا حدود زیادی با نتایج پژوهشهای احمدی (1393) و ملک‌پور و محمدی (1392) همسو است و با پژوهشهای شرفی و مقدم (1393)، کرامتی (1393)، سعیدی و همکاران (1389) و پورکاظمی (1388) همسو نیست که دلیل عدم همسویی نتایج شاید این باشد که جامعه و شرایط زمانی این پژوهشها با هم متفاوت بوده است. نسبت دانش‌آموختگان شاغل به بیکار در بین دانش‌آموختگان مرد و زن تقریباً یکسان بوده که با نتایج پژوهش احمدی (1393) همسو است. در بین هر دو گروه دانش‌آموختگان مرد و زن، تعداد دانش‌آموختگان بیکار بیشتر از تعداد دانش‌آموختگان شاغل است. این نتیجه با پژوهشهای احمدی (1393) و ملک‌پور و محمدی (1392) همسو نیست. نسبت دانش‌آموختگان شاغل به بیکار در بین دانش‌آموختگان با تحصیلات لیسانس، بیشتر از دانش‌آموختگان با تحصیلات فوق لیسانس بوده است که با نتایج پژوهش احمدی (1393) همسو نیست. اکثر دانش‌آموختگان سابقه کار حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن را نداشته‌اند که این نتیجه با پژوهش شرفی و مقدم (1393) همسو است. میزان

سابقه کار اکثر دانش‌آموختگان دارای سابقه کار حین تحصیل در دانشگاه یا قبل از آن، یک تا دو سال بوده است. از نظر دانش‌آموختگان شاغل، تحصیل در دانشگاه علامه طباطبایی در ارتقای شغلی آنان مؤثر بوده است. نحوه اشتغال اکثر دانش‌آموختگان شاغل از طریق شرکت در آزمون استخدامی بوده است. این نتایج با نتایج پژوهش سعیدی و همکاران (1389) همسو است. ماهیت شغلی اکثر آنان اشتغال در سازمانهای خصوصی بوده است که با نتایج پژوهشهای شرفی و مقدم (1393)، بیگدلی (1391) و لیوانس (2010) همسو نیست. نوع فعالیت سازمانی اکثر آنان نیز به صورت اشتغال در سازمانهای خدماتی بوده است. میزان رضایت اکثر دانش‌آموختگان شاغل از شغل فعلی شان متوسط بوده است. نتایج این بخش پژوهش با پژوهشهای شرفی و مقدم (1393) و پورکاطمی (1388) همسو است.

میزان آماده‌سازی دانشجویان مدیریت آموزشی برای ورود به بازار کار توسط دانشگاه علامه طباطبایی از نظر اکثر دانش‌آموختگان بیکار، در حد کم و از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل، متوسط بوده است. نتایج این بخش با پژوهش شرفی و مقدم (1393) و سعیدی و همکاران (1389) که نشان دادند دانش‌آموختگان از مهارتهای اکتسابی در دانشگاه برای ورود به بازار کار چندان راضی نبودند، همسو است. میزان آماده‌سازی دانش‌آموختگان برای پست فعلی از طریق تحصیلات دانشگاهی از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل در حد متوسط و میزان ارتباط شغل فعلی دانش‌آموختگان شاغل با رشته تحصیلی آنان از نظر اکثر دانش‌آموختگان در حد متوسط بوده است. نتایج این پژوهش با پژوهشهای شرفی و مقدم (1393)، بیگدلی (1391)، پورکاطمی (1388) و حاجیان (1388) همسو است. مهم‌ترین دلیل اشتغال دانش‌آموختگان در شغلی نامتناسب با رشته تحصیلی خود، نبودن شغل متناسب اعلام شده است. با توجه به این نتایج باید برای به کارگیری افراد در شغل‌های متناسب با رشته، زمینه‌سازی‌های لازم از طرف مسئولان صورت گیرد.

میزان تأثیر تحصیل در دانشگاه علامه طباطبایی بر ارجحیت اشتغال دانش‌آموختگان، از نظر اکثر دانش‌آموختگان شاغل در حد متوسط و زیاد بوده؛ که می‌تواند نشان‌دهنده نقطه قوت دانش‌آموختگان این دانشگاه برای پیدا کردن شغل و نیز تمایل بازار کار برای جذب دانشجویان این دانشگاه باشد. در این راستا، مسئولان دانشگاه می‌توانند با ایجاد شبکه‌های ارتباطی با بازار کار، اشتغال دانشجویان این دانشگاه را افزایش دهند.

از بین 53 درس تخصصی و اصلی رشته مدیریت آموزشی در مقاطع لیسانس و فوق لیسانس، تنها هفت درس در محیط شغلی دانش‌آموختگان کاربرد دارد که سه درس مربوط به مقطع لیسانس و چهار درس متعلق به مقطع فوق لیسانس است. از دروس مذکور، تنها سه درس از نظر اکثر دانش‌آموختگان و چهار درس «روان‌شناسی تربیتی» از نظر نیمی از زنان شاغل، «تئوری‌های سازمانی مدیریت» از نظر دانش‌آموختگان مرد و فوق لیسانس، «اصول مدیریت آموزشی» (مقطع لیسانس) از نظر دانش‌آموختگان زن، فوق لیسانس و نیمی از لیسانس و «مدیریت نیروی انسانی» از نظر دانش‌آموختگان فوق لیسانس کاربرد داشته است. این نتایج می‌تواند گویای این باشد که باید در دروس این رشته و محتوای آنها تجدید نظر کرد؛ زیرا وظیفه اصلی دانشگاه، تربیت نیروی انسانی مورد نیاز بازار کار است.

بیشتر نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان برای انجام بهینه مشاغل خود، حول محور مهارتها و آمادگی‌هایی از قبیل کارهای رایانه‌ای و نرم‌افزاری، دوره‌های آموزشی شغلی، زبان، مهارتهای نیازسنجی و آشنایی با کارهای اداری است که این مهم، بیانگر آن است که باید در برنامه‌ریزی‌های درسی و واحدهای درسی و به طور کلی سرفصلهای دروس به این مسائل و نیازها توجه شود و سیاستگذاری‌های آموزشی و تغییر دروس، متناسب با این نیازها باشد.

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی ♦ 247

نتایج این بخش پژوهش با پژوهش شرفی و مقدم (1393) همسو بوده است. مهم‌ترین پیشنهادهای دانش‌آموختگان برای ایجاد آمادگی بهتر دانشجویان برای ورود به بازار کار، بیشتر حول محورهای بازنگری و تغییر در واحدهای درسی، غنی‌سازی آنها، عملی کردن دروس، افزایش کارگاهها و مهارت‌آموزی به دانشجویان و همچنین ایجاد تعامل میان دانشگاه و بازار کار است. این نتایج با نتایج پژوهش شرفی و مقدم (1393) همسو بوده است.

با توجه به نتایج پژوهش، باید سعی شود این یافته‌ها در سیاستگذاری‌های آینده گروه مدیریت آموزشی، تغییر سرفصلهای دروس و محتوای آموزشی این رشته و انتخاب اساتید دخیل شود تا بتوانند دانشجویانی را برای ورود به بازار کار تربیت کنند که دارای دانش و مهارت بالا، راضی از رشته تحصیلی خود و دارای قابلیت برای اشتغال باشند. از طرف دیگر، دانشگاه باید با سیاستهای بازار کار هماهنگ باشد و رابطه فعال ایجاد کند تا بازار کار پذیرای دانش‌آموختگان باشد.

1. پیشنهادها

- به دلیل افزایش پذیرش دانشجو در رشته‌های علوم تربیتی و عدم ایجاد فرصتهای شغلی کافی برای دانش‌آموختگان این رشته‌ها، ظرفیت‌سازی برای پرورش قابلیت‌های کارآفرینی دانش‌آموختگان و تدوین محتوای مناسب برای کارآفرینی آنان، از ضروریات این رشته‌ها برای سالهای آتی است.

- طراحی و تدوین «بانک اطلاعات دانش‌آموختگان»؛ برای سهولت بیشتر در مطالعه و بررسی کارایی برونی نظام آموزش عالی و استفاده از نتایج آنها در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری نظام آموزش عالی کشور. از آنجا که طرح «علامه پلاس» در دانشگاه علامه طباطبایی در حال اجراست، بانک مذکور می‌تواند اطلاعات مفیدی را برای ارتقای طرح و دانشجویان در حال تحصیل در اختیار دست‌اندرکاران قرار دهد.

- دست‌اندرکاران این رشته در سرفصلها و محتوای این رشته تغییرات اساسی و زیربنایی ایجاد کنند و دروس نظری و عملی‌ای را انتخاب کنند که هم مورد رضایت دانشجویان باشند و هم در محیط شغلی کاربرد داشته باشند. به عبارتی؛ با نیازهای بازار کار هماهنگ باشند.

- جمعیت هدف این پژوهش از دانشگاه علامه طباطبایی و رشته مدیریت آموزشی بود. پیشنهاد می‌شود تحقیقی با موضوع مقایسه وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی و رشته‌های دیگر، همچنین در دانشگاههای دولتی و دانشگاههای آزاد و غیرانتفاعی انجام شود.

2. محدودیتها

- عدم دسترسی به تمامی دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی؛
- عدم همکاری تمامی اعضای نمونه برای تکمیل پرسشنامه؛
- محدودیت زمانی برای بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی در قالب یک مطالعه طولی.

منابع

- احمدی، سروس (1393). «بررسی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان جامعه‌شناسی و عوامل مرتبط با آن». جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، ش 3(1): 1-23.
- بیگدلی، مژگان؛ محمدرضا کرامتی و عباس بازرگان (1391). «بررسی رابطه بین رشته تحصیلی با وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران». پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ش 65: 111-131.
- پور کاظمی، محمدحسین (1388). «وضعیت راهیابی فارغ‌التحصیلان رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه‌های دولتی به بازار کار (ورودی سالهای 75-1374)». پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ش 2: 127-15.
- جمیری، وحیده؛ جواد حاتمی، اسکندر فتحی آذر و محمود کرامتی (1389). «بررسی میزان انطباق برنامه درسی رشته کارشناسی مهندسی معماری با نیازهای بازار کار در ایران». مطالعات برنامه درسی آموزش، ش 1(2): 111-133.
- حاجیان، محبوبه (1388). «شناسایی عوامل مؤثر بر اشتغال و بیکاری دانش‌آموختگان رشته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه الزهراء». پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه دانشگاه الزهراء، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- سعیدی رضوانی، محمود؛ معصومه محمدحسین‌زاده و حسین باغگلی (1389). «سرنوشت شغلی فارغ‌التحصیلان دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد». مطالعات تربیتی و روان‌شناسی، ش 11(2): 57-86.
- شرفی، محمد و عباس عباسپور (1394). «شناسایی قابلیت‌های اشتغال‌پذیری دانش‌آموختگان دانشگاهها بر اساس نظریه داده‌بنیاد». نوآوری و ارزش‌آفرینی، ش 3(7).
- شرفی، محمد و مینا مقدم (1393). «واکاوی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های علوم تربیتی: یک مطالعه موردی». پژوهش‌های رهبری و مدیریت آموزشی، ش 1(2).
- عقابی، محبوبه (1391). بررسی رابطه رشته تحصیلی با وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد دانشکده‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی و علوم اجتماعی طی سالهای 86-1383. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.
- عیسی‌زاده، سعید و سعیده‌السادات حسینی (1393). «بررسی تطبیقی بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در ایران در مقایسه با دیگر کشورها». کار و جامعه، ش 176.
- کرامتی، محمدرضا (1393). «وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته روان‌شناسی در ایران و کانادا: مورد دانشگاه تهران و دانشگاه آبرتا». پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی، ش 3(5): 55-70.
- کیان‌مهر، محمدولی (1382). «ملاحظات پیرامون معضل بیکاری با تأکید بر موضوع عدم اشتغال دانش‌آموختگان در کشور». تعاون و کشاورزی، دوره جدید، ش 148.
- محمودیان، حسین و مرجان رشوند (1389). «وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان آموزش عالی شهر تهران با تأکید بر عوامل جمعیتی و اجتماعی مؤثر بر آن». نامه انجمن جمعیت‌شناسی ایران، ش 3(5).
- ملک‌پور، علی و فواد محمدی (1392). «بررسی زمینه‌ها و موانع اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی مقطع کارشناسی رشته‌های علوم انسانی شهرستان بیجار». کار و جامعه، ش 157: 24-37.

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان رشته مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی ♦ 249

- وقاری زمهریر، زهرا؛ ساناز عبیری و محمود سعیدی رضوانی (1389). «نقش آفرینی دانشگاه در اشتغال، از نظر تا عمل، مطالعه موردی». دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد. مهارت‌آموزی، ش 3(12).
- Ahmadi, Sirous (2014). “Study of Employment Status of Graduates of Sociology and its Related Factors”. *Sociology of Economics and Development*, 3(1): 1-23.
 - Ali Marouani, M. (2010). “More Jobs for University Graduates: Some Policy Options for Tunisia”. *Applied Economics Letters*, 17(10): 933-937.
 - Austin, A. (2010). **Graduate Employment Gap: Students of Color Losing Ground**. Economic Policy Institute Brief.
 - Ball, D.A. (2016). **Exploring Leadership's Business Cultural Assumptions and Practices within the Higher Education Industry Influencing Graduate Employment Success in the 21st Century: An Exploratory Qualitative Inquiry**. Doctoral Dissertation, Capella University.
 - Bernhard, M. (2007). **Examining Brain Drain: Demographic, Educational and Employment Factors Influencing Lehigh University Graduates to Stay Or Leave the Region**. ProQuest.
 - Bigdeli, Mojgan; Mohammad Reza Keramati & Abbas Bazargan (2012). “Study of Relationship between Graduates and Graduates of the Faculty of Psychology and Educational Sciences of Tehran University”. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 65: 111-131.
 - Blackmore, J.; C. Gribble, L. Farrell, M. Rahimi, R. Arber & M. Devlin (2014). **Australian International Graduates and the Transition to Employment**.
 - Brooks, R. (2015). **An Exploration of the Influences of Class, Gender and Ethnicity on Student Engagement with Graduate Employment Opportunities**.
 - Burke, C.; T. Scurry, J. Blenkinsopp & K. Graley (2017). “Critical Perspectives on Graduate Employability”. In: *Graduate Employability in Context* (P. 87-107). Palgrave Macmillan UK.
 - Calota, George & Gabriela Ilie (2013). “The Lost Generation. An Analysis on the Employability of Higher Education Graduates in Europe. Case Study: Romania”. *Internal Auditing & Risk Management*, Anul VIII, Nr. 2 (30).
 - Chan, S.J. & L.W. Lin (2015). “Massification of Higher Education in Taiwan: Shifting Pressure from Admission to Employment”. *Higher Education Policy*, 28(1): 17-33.
 - Finn, K. (2016). “Relational Transitions, Emotional Decisions: New Directions for Theorising Graduate Employment”. *Journal of Education and Work*, 1-13.
 - Gartell, M. (2012). “The College-to-Work Transition during the 1990s: Evidence from Sweden”. *Applied Economics*, 44(11): 1449-1469.
 - Gassab, M. & H.B.O. Jamoussi (2011). **Determinants of Graduate Unemployment in Tunisia** (Almalaurea Working Papers No. 16).
 - González-Romá, V.; J.P. Gamboa & J.M. Peiró (2016). “University Graduates’ Employability, Employment Status, and Job Quality”. *Journal of Career Development*, 0894845316671607.
 - Graduate Unemployment in Post-Apartheid South Africa: Nature and Possible Policy Responses (2006). **Research Report Compiled for Standard Bank and**

Business Leadership South Africa. Development Policy Research Unit School of Economics, University of Cape Town.

- Green, A. & K.H. Mok (2013). “**Expansion of Higher Education, Graduate Employment and Social Mobility: An Asia and Europe Dialogue.** In: *Hong Kong Educational Research Association Annual Conference.*
- Hajian, Mahboubeh (2009). **Identifying the Factors Affecting Employment and Unemployment of Graduates of Psychology and Educational Sciences at Alzahra University.** Thesis Undisclosed Master. University of Al-Zahra University, Faculty of Psychology and Educational Sciences.
- Harvey, L. (2001). “**Defining and Measuring Employability**”. *Quality in Higher Education*, 7(2): 97-109.
- Hennemann, S. & I. Liefner (2010). “**Employability of German Geography Graduates: The Mismatch between Knowledge Acquired and Competences Required**”. *Journal of Geography in Higher Education*, 34(2): 215-230.
- Isazadeh, Saeed & Saiedalesadat Hosseini (2014). “**Comparative Study of Unemployment Graduates in Iran Compared to Other Countries**”. *Social, Economic, Scientific and Cultural Monthly Work and Society*, No. 176.
- Jackson, D. & G. Michelson (2015). “**Factors Influencing the Employment of Australian PhD Graduates**”. *Studies in Higher Education*, 40(9): 1660-1678.
- Jamiri, Vahideh; Javad Hatami, Alexander Fathi Azar & Mahmoud Keramati (2010). “**Assessing the Degree of Adaptation of the Bachelor's Degree in Architecture Engineering to the Needs of the Labor Market in Iran**”. *Two Quarterly Studies in Curriculum*, (1) 2: 111-133.
- Joshua, S.; D. Azuh, F. Olanrewaju & I. Biao (2015). “**Multi-Faceted Training and Employment Approaches as Panacea to Higher Education Graduate Unemployment in Nigeria**”. *Contemporary Journal of African Studies*, 3(1).
- Keller, S.E. (2009). **New Graduate Employment in New Zealand: The Influence of Fieldwork Experiences.**
- Keramati, Mohammad Reza (2014). “**The Employment Status of Graduates in the Field of Psychology in Iran and Canada: The Case of the University of Tehran and the University of Alberta**”. *Psychological Applied Research*, (3)5: 55-70.
- Kianmehr, Mohammad Vali (2003). “**Concerns about the Unemployment Problem, with an Emphasis on the Issue of Unemployed Graduates in the Country**”. *New Course*, No. 148.
- Liu, D. (2016). “**Parental Involvement and University Graduate Employment in China**”. *Journal of Education and Work*, 29(1): 98-113.
- Livanos, I. (2010). “**The Relationship between Higher Education and Labour Market in Greece: the Weakest Link?**”. *Higher Education*, 60(5): 473-489.
- Mahmudian, Hossain & Marjan Rashvand (2010). “**The Employment Status of Graduates of Higher Education in Tehran with an Emphasis on the Demographic and Social Factors Affecting it**”. *Journal of Iranian Society of Demography*, (3)5.
- Malekpour, Ali & Fouad Mohammadi (2013). “**Study of the Bases and Barriers of Employment of Graduates of the University of Bijar Bachelor of Science**”. *Social, Economic, Scientific and Cultural Monthly Work and Society*, 157: 24-37.

- Mok, K.H. & J. Jiang (2017). "Massification of Higher Education: Challenges for Admissions and Graduate Employment in China". In: *Managing International Connectivity, Diversity of Learning and Changing Labour Markets* (P. 219-243). Springer Singapore.
- Mok, K.H. (2016). "Massification of Higher Education, Graduate Employment and Social Mobility in the Greater China Region". *British Journal of Sociology of Education*, 37(1): 51-71.
- Mok, K.H., & X. Han (2016). "From 'Brain Drain' to 'Brain Bridging': Transnational Higher Education Development and Graduate Employment in China". *Journal of Higher Education Policy and Management*, 38(3): 369-389.
- Næss, T. (2011). *Graduate Employment in the Knowledge Society Norwegian Master Grade-Level Graduates* (No. 21).
- Nunley, J.M., A. Pugh, N. Romero & R.A. Seals (2014). "Unemployment, Underemployment, and Employment Opportunities: Results from a Correspondence Audit of the Labor Market for College Graduates". *Auburn University Department of Economics Working Paper Series*, (2014-04).
- Oghabi, Mahboubeh (2012). *Study of the Relationship between the Student's Degree and the Employment Status of Graduate Students in Psychology and Education Sciences and Social Sciences Schools in 2007-2008*. Thesis Undisclosed Master. University of Tehran, Faculty of Psychology and Educational Sciences.
- Peake, J.; B. Par & J. Roberts (2013). "College of Agriculture Satellite Campus Student Demographics and Alumni Level of Satisfaction". *NACTA Journal*, 57(3): 10.
- Pecora, P.J.; R.C. Kessler, K. O'Brien, C.R. White, J. Williams, E. Hiripi, ... & M.A. Herrick (2006). "Educational and Employment Outcomes of Adults Formerly Placed in Foster Care: Results from the Northwest Foster Care Alumni Study". *Children and youth Services Review*, 28(12): 1459-1481.
- Pour Kazemi, Mohammad Hossein (2009). "The Status of Graduate Studies in Social Sciences and Social Sciences in Government Universities to the Labor Market (Entrance from 1374-75)". *Research and Planning in Higher Education*, 2: 15-127.
- Rothwell, A. & F. Rothwell (2017). "Graduate Employability: A Critical Oversight". In" *Graduate Employability in Context* (P. 41-63). Palgrave Macmillan UK.
- Saeedi Rezvani, Mahmoud; Masoomah Mohammad Husseinzadeh & Hossain Baggolli (2010). "Job Fate Graduates of the Faculty of Educational Sciences and Psychology of Ferdowsi University of Mashhad". *Educational Studies and Psychology*, (11) 2: 57-86.
- Sharafi, Mohammad & Abbas Abbaspour (2015). "Identifying the Employment Abilities of University Graduates, Based on the Foundation's Data Theory". *Two Issues of Innovation and Value Creation*, No. (7)3.
- Sharafi, Mohammad & Mina Moghadam (2014). "Examination of Employment Status of Graduates in Business Studies: A Case Study". *Leadership Research and Educational Management*, (2)1.

- Snell, E.B. (2009). **Examining the Career Choices and Civic Engagement Activities of Teach for America Alumni**. ProQuest LLC. 789 East Eisenhower Parkway, PO Box 1346, Ann Arbor, MI 48106.
- Stowe, K.; J. Von Freymann & L. Schwartz (2012). “**Assessing Active Learning and Skills Training Through Alumni and Current Student Views**”. *Journal of Case Studies in Accreditation and Assessment*, 2, 1.
- Tomlinson, M. (2005). **Higher Education and Graduate Employability: Student and Academic Attitudes to Graduate Work, Careers and Employability**. Doctoral Dissertation, Cardiff University.
- Vagary Zamharir, Zahra; Sanaz Abiri & Mahmoud Saeedi Rezvani (2010). “**University Role in Employment: From the Case of Case Study**”. *Faculty of Education Sciences and Psychology, Ferdowsi University of Mashhad. Skill Training*, (12)3.
- Vedder, R.; C. Denhart & J. Robe (2013). “**Why Are Recent College Graduates Underemployed? University Enrollments and Labor-Market Realities**”. *Center for College Affordability and Productivity (NJ1)*.
- Ward, L.J. (2006). **Graduate Employment Links to Sandwich Year Work Placements**.
- Wei, B. & L. Binglong (2014). “**Who is Unemployed, Employed or Admitted to Graduate School; An Investigation of the Employment Situation of College Graduates in China between 2003 and 2009**”. *Chinese Education & Society*, 47(6): 36-58.
- Wright, E.T.M. & Y. MA (2016). “**Graduate Employment in China: Emerging Tensions and Policy Solutions**”. In: *Annual Meeting of the American Educational Research Association, AERA 2016*.
- Yang, S.L.; N. Wang & S.W. Teng (2011). **Comparative Analysis on the Graduate Employment Service Systems of USA, Germany and Japan [J]**. *Economic Research Guide*, 28: 061.